

Postanowienie z dnia 7 kwietnia 2005 r.

I UZ 65/04

Sąd nie ma obowiązku doręczania odpisów orzeczeń pełnomocnikowi ustanowionemu z urzędu, jeżeli ich wcześniejsze doręczenie stronie było skuteczne.

Przewodniczący SSN Roman Kuczyński, Sędziowie SN: Beata Gudowska, Maria Tyszel (sprawozdawca).

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 7 kwietnia 2005 r. sprawy z odwołania Piotra Z. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi w B.-B. o rentę z tytułu niezdolności do pracy, na skutek zażalenia ubezpieczonego na postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 26 sierpnia 2004 r. [...]

o d d a l i ł zażalenie.

U z a s a d n i e n i e

Sąd Apelacyjny-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Katowicach postanowieniem z dnia 26 sierpnia 2004 r. [...] odrzucił wniosek ustanowionego z urzędu pełnomocnika Piotra Z. o przywrócenie terminu do złożenia kasacji od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 11 marca 2004 r. [...] oraz odrzucił kasację Piotra Z. od powyższego wyroku, którym oddalono apelację ubezpieczonego w sprawie przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi w B.-B. o prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy.

Sąd Apelacyjny w uzasadnieniu postanowienia wskazał, że termin do wniesienia kasacji, o którym stanowi art. 393⁴ § 1 k.p.c., jest terminem ustawowym i procesowym, zatem niedopuszczalne jest jego skracanie lub wydłużanie, możliwe jest jedynie jego przywrócenie na ogólnych zasadach art. 168 k.p.c. Zaskarżony wyrok został ubezpieczonemu doręczony w dniu 8 czerwca 2004 r., kasację nadano w urzędzie pocztowym dopiero 19 lipca 2004 r., po upływie miesiąca od doręczenia wnio-

skodawcy wyroku z uzasadnieniem. Chociaż - zdaniem Sądu - istnieje możliwość przywrócenia uchybionego terminu na wniosek strony, jeśli opóźnienie w dokonaniu czynności procesowej nastąpiło bez jej winy, to jednak w świetle art. 169 § 1 k.p.c. wniosek tej treści winien być złożony w ciągu tygodnia od ustania przyczyny przekroczenia terminu, wniosek zaś spóźniony podlega odrzuceniu stosownie do art. 171 k.p.c. W niniejszej sprawie, w ocenie Sądu, wniosek o przywrócenie terminu jest spóźniony, gdyż w dniu 28 czerwca 2004 r. Okręgowa Izba Radców Prawnych w K. wyznaczyła radcę prawnego Bogusława W. pełnomocnikiem z urzędu dla Piotra Z., celem wniesienia przezeń kasacji, zaś w dniu 30 czerwca 2004 r. radca prawny poinformował Piotra Z. o ustanowieniu go jego pełnomocnikiem. W związku z tym, w tej dacie najpóźniej ustala wskazana przez pełnomocnika przyczyna opóźnienia w sporządzeniu kasacji.

W zażaleniu na postanowienie Sądu Apelacyjnego, pełnomocnik skarżącego wniósł o jego uchylenie. W uzasadnieniu zażalenia zwrócił uwagę, że termin do wniesienia kasacji należy liczyć od dnia doręczenia pełnomocnikowi kasacji wraz z uzasadnieniem, powołując się przy tym na treść art. 133 § 3 k.p.c., zgodnie z którym, jeśli w sprawie ustanowiono pełnomocnika, to wszelkich doręczeń należy dokonywać na jego adres. Składający zażalenie wskazał, że sposób liczenia terminu do wniesienia kasacji poczynawszy od daty doręczenia orzeczenia stronie, a nie jej pełnomocnikowi, narusza procesowe gwarancje strony oraz konstytucyjne prawo do Sądu. Pełnomocnik wskazał ponadto, że z uwagi na obciążenie pracą w prowadzonej przez siebie kancelarii nie był w stanie przeprowadzić wszystkich czynności potrzebnych do sporządzenia przedmiotowej kasacji do dnia 12 lipca 2004 r., a z aktami sprawy mógł się zapoznać najwcześniej 5 lipca 2004 r., zaś wniosek o przywrócenie terminu do wniesienia kasacji mógł zostać złożony najwcześniej w dniu 10 lipca 2004 r.

Rozpoznając zażalenie, Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie jest bezzasadne. Skład orzekający podziela argumentację prawną przedstawioną w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia, nie widzi więc potrzeby jej powtarzania. Trafnie Sąd Apelacyjny przyjął, że wniosek o przywrócenie uchybionego terminu do wniesienia kasacji został zgłoszony z naruszeniem art. 169 § 1 k.p.c., czyli po upływie tygodnia od czasu ustania przyczyny tego uchybienia, uznając, że termin ten rozpoczął bieg od dnia doręczenia pełnomocnikowi zawiadomienia

o wyznaczeniu go pełnomocnikiem z urzędu. Sąd Najwyższy od początku orzekania kasacyjnego konsekwentnie wyjaśnia, że przyczyna uchybienia terminowi do złożenia kasacji ustaje w dniu, w którym pełnomocnik z urzędu dowiedział się o jego ustanowieniu (por. postanowienia z 17 listopada 1998 r., II UZ 122/98, OSNAPiUS 1999 nr 22, poz. 736, z 11 października 2001 r., II CZ 163/01, OSNC 2002 nr 5, poz.70). Sąd Najwyższy zauważa, że wszelkie argumenty zmierzające do wydłużenia terminów ustawowych poprzez powoływanie się na przeszkody wynikające ze specyfiki wykonywanego zawodu są bezprzedmiotowe, bowiem sprawne zorganizowanie pracy kancelarii należy do pełnomocnika, a każdy radca prawny i adwokat musi się liczyć z ustanowieniem go pełnomocnikiem z urzędu. To, że są to sprawy będące - jak to określił żalący się - „realizacją tzw. prawa ubogich” nie oznacza, że obowiązki wynikające z tego prawa mogą być realizowane w dalszej kolejności w po sprawach prowadzonych „z wyboru”. Umiejętność procesowo poprawnego zakwalifikowania takiej sytuacji powinna być elementarnym składnikiem profesjonalizmu w wykonywaniu zawodu adwokata i radcy prawnego.

Żadnego uzasadnienia prawnego nie znajduje pogląd, że „termin do wniesienia kasacji należy liczyć od dnia doręczenia pełnomocnikowi orzeczenia wraz uzasadnieniem”. Skład orzekający podziela stanowisko wyrażone nie tylko w kwestionowanym przez żalącego się postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 28 listopada 2001 r., II UZ 85/01 (OSNAPiUS 2001 nr 20, poz. 503), a także w postanowieniach z 10 września 1998 r., II UZ 70/98 i z 30 października 1998 r., II UZ 101/98. Całkowicie chybiony jest argument zażalenia, że „przyjęcie zaproponowanej przez Sąd wykładni art. 133 § 3 k.p.c. (...) na kwestie początkowego terminu do wniesienia kasacji, narusza konstytucyjne prawo strony do sądu”. Przede wszystkim, prawo wniesienia kasacji nie jest prawem „konstytucyjnym”; z przepisu art. 133 § 3 k.p.c. nie wynika, że ustanowienie pełnomocnika w trakcie trwania postępowania czyni bezskutecznymi doręczenia uprzednio dokonane stronie. Ani ten przepis, ani żaden inny nie nakłada na sąd powinności doręczania wyznaczonemu w sprawie pełnomocnikowi odpisów zaskarżalnych orzeczeń, jeśli ich wcześniejsze doręczenie stronie było skuteczne. Ścisłe przestrzeganie ustawowych terminów nie jest „ograniczeniem możliwości strony skorzystania z prawa do sądu”, lecz jednym z elementów przeciwdziałania przewlekłości postępowań sądowych, czyli działaniem zmierzającym do realizacji art. 45 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, a mianowicie prawa każdego do rozpatrzenia sprawy przez sąd bez nieuzasadnionej zwłoki.

Skład orzekający w sprawie w całej rozciągłości podziela też stanowisko Sądu Najwyższego wielokrotnie już wyrażane w publikowanym orzecznictwie, wyczerpująco uzasadnione w postanowieniu z dnia 18 marca 1999r., I CKN 1046/97 (OSNC 1999 nr 10, poz. 178), że wypłacane przez Skarb Państwa koszty nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata lub radcę prawnego ustanowionego z urzędu dla strony zwolnionej od ponoszenia kosztów sądowych są wynagrodzeniem przysługującym za usługi prawne wykonane w sposób profesjonalnie poprawny, zgodny z obowiązkiem starannego działania. Kasacja wniesiona z uchybieniem ustawowego terminu i spóźnionym wnioskiem o jego przywrócenie, nie jest „udzieleniem pomocy prawnej” w rozumieniu rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielanej z urzędu (Dz.U. Nr 163, poz.1349 ze zm.) i dlatego Sąd Najwyższy odmówił przyznania wynagrodzenia za sporządzenie kasacji i postępowanie zażaleniowe.

=====